

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การขยายผลการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตามแนวทางการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้รูปแบบ CoCoOut21 Model มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามรูปแบบ CoCoOut21 Model และเพื่อศึกษาผลการขยายผลการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามรูปแบบ CoCoOut21 Model ที่เกิดจากเครือข่ายความร่วมมือขององค์กรในชุมชน ตามหลักการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้การนิเทศแบบพี่เลี้ยง ในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายใหม่ รูปแบบการวิจัยและการพัฒนา (Research and Development-R&D) และกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ เป็นบุคลากรขององค์กรเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ เป็นบุคลากรขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ บุคลากรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 บุคลากรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 บุคลากรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขตการศึกษา 34 บุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ บุคลากรสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต จังหวัดเชียงใหม่ บุคลากรสังกัดภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ได้แก่ โรงเรียนบ้านเชียงดาว ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ และโรงเรียนมิตรมวลชน ตำบลปิงโค้ง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขตการศึกษา 34 ได้แก่ โรงเรียนสันทรายวิทยาคม ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 โรงเรียนเวฬุวัน (สารภีชนานุกูล) ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ และโรงเรียนบ้านปากเหมือง ตำบลข่วง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนรวมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 โรงเรียน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนกลุ่มเป้าหมายทั้งสิ้น 210 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เนื่องจาก จังหวัดเชียงใหม่มีองค์กรที่ให้บริการให้การสนับสนุนและพัฒนากิจการศึกษาศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างครบทุกด้าน ซึ่งกลุ่มเป้าหมายเป็นบุคลากรในองค์กรที่จัดการศึกษา และสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และเป็นบุคลากรโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งได้มาจากการศึกษาถึงบริบท และบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ ในการจัดการศึกษาและสนับสนุนการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนแกนนำเรียนร่วมได้มาจากการหาข้อมูลจากองค์กรต้นสังกัด และการลงพื้นที่สำรวจสภาพแวดล้อมตามข้อแนะนำขององค์กรต้นสังกัด พบว่าสภาพโรงเรียนมีความพร้อมที่นักวิจัยจะลงไปทำการศึกษาวิจัย เนื่องจากโรงเรียนมีนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจในการจัดการเรียนรวมอย่างชัดเจน รวมทั้งบุคลากรภายในโรงเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งมีผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามรูปแบบ CoCoOut21 Model พบว่า ผลการประเมินผลการจัดการเรียนรวม รูปแบบ CoCoOut21 จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จำนวน 5 คน ได้คะแนน 4.50 คะแนน จากระดับคะแนน 5 อยู่ในระดับ ดีมาก

2. ผลการขยายผลการขยายผลการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตามแนวทางการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้รูปแบบ CoCoOut21 Model นักวิจัยได้ขยายผลการวิจัยใน 2 ประเด็น ซึ่งประกอบด้วย

2.1 ผลการขยายผลการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามรูปแบบ CoCoOut21 Model ที่เกิดจากเครือข่ายความร่วมมือขององค์กรในชุมชน ตามหลักการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้การนิเทศแบบพี่เลี้ยง ในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย ผลที่ได้ พบว่า

2.1.1 ผลการขยายผลการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามรูปแบบ CoCoOut21 Model สู่วิทยาลัยโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมที่เป็นโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนบ้านปากเหมือง ตำบลขัวมุง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โรงเรียนเวฬุวัน (สารภีชนานุกูล) ตำบลยางหนึ่ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โรงเรียนบ้านเชียงดาว ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ และโรงเรียนมิตรมวลชน ตำบลปิงโค้ง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า บุคลากรของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้สะท้อนว่า การจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามรูปแบบ CoCoOut21 Model สามารถช่วยเหลือครูในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการ

พิเศษได้ตรงเป้าหมายตั้งแต่การคัดกรอง การส่งต่อ การวางแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) การจัดทำแผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (IIP) เทคนิคการสอนการศึกษาพิเศษ การเสริมแรง การจัดการพฤติกรรม สื่อการสอน การวัดและประเมินผล และที่สำคัญคือการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ซึ่งหากหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา หรือสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถร่วมกันจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในรูปแบบนี้ได้จริง จะช่วยให้การศึกษาพิเศษในประเทศไทยเป็นไปทิศทางเดียวกันและมีความก้าวหน้ามาก

2.1.2 ผลการขยายผลการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามรูปแบบ CoCoOut21 Model สู่วิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนสันทรายวิทยาคม พบว่า มีการประสานความร่วมมือกันด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษค่อนข้างน้อย โดยการดูแลเด็กกลุ่มนี้จะมอบหมายให้แก่ครูพี่เลี้ยงเด็กพิการ ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ได้รับมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งผู้ปกครองส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างอำเภอ และบางส่วนอยู่ต่างจังหวัดจึงทำให้มีการสื่อสารกันค่อนข้างน้อย และการสื่อสารส่วนใหญ่จะต้องผ่านการประสานงานของโรงเรียนศรีสังวาล เชียงใหม่ ดังนั้น เมื่อเกิดเหตุการณ์ หรือปัญหาขึ้นกับเด็ก จึงมีการแก้ไขปัญหาที่ล่าช้ามาก การประสานความร่วมมือกับองค์กรอื่น ได้แก่ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 โดยทางโรงเรียนต้องการให้ศูนย์การศึกษาพิเศษเข้ามาช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอนเด็กพิเศษที่เรียนรวมในโรงเรียน ซึ่งครูในโรงเรียนสะท้อนมุมมองว่าเป็นภาระแก่ครู ความเห็นต่อการให้ข้อเสนอแนะของวิทยากรว่า วิทยากรเป็นผู้มีความรู้และมีประสบการณ์ตรงด้านเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ข้อเสนอแนะบางเรื่องเป็นเรื่องใหม่ที่ครูยังไม่ทราบมาก่อน นอกจากนี้ ทีมวิทยากรยังสามารถให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี เนื่องจากผู้ปกครองมีความเชื่อถือทีมวิทยากรมากกว่าครู ความเห็นต่อการออกหน่วยบริการเชิงรุกถึงโรงเรียนว่า การออกบริการถึงโรงเรียนทำให้สะดวกในการจัดบุคลากรเข้าร่วมได้จำนวนมาก แต่หากส่งบุคลากรออกไปอบรมภายนอกจะทำให้บุคลากรได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรของโรงเรียนอื่น ความเห็นต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ว่า ครูได้เรียนรู้เรื่องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามกฎหมายที่บัญญัติไว้ และการประสานความร่วมมือกันของครูในโรงเรียน โรงเรียนกับผู้ปกครอง และโรงเรียนกับหน่วยงานภายนอก เพื่อสนับสนุนให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษประสบความสำเร็จในการศึกษา

2.1.3 ผลการขยายผลการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามรูปแบบ CoCoOut21 Model สู่กลุ่มผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนรวมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้แสดงความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามรูปแบบ CoCoOut21

Model ว่า ช่วยทำให้โรงเรียนและผู้ปกครองมีการประสานความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดมากขึ้น เนื่องจากผู้ปกครองเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากกว่าครูที่โรงเรียน การจัดการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้โรงเรียนต้องทำงานร่วมมือกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิดและต้องดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน และสามารถช่วยให้ผู้ปกครองได้รับคำชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญและครูของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กที่บ้านจึงทำให้การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่โรงเรียนสอดคล้องกันกับการเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่บ้านและเป็นการพัฒนาเด็กเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ ผู้ปกครองรู้สึกดีใจที่ได้มีโอกาสเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีมผู้เชี่ยวชาญได้มาชี้แนะการพัฒนาบุตรหลานที่บ้าน และรับทราบแนวทางในการพัฒนาบุตรหลานที่บ้านให้เป็นไปในทิศทางเดียวกับโรงเรียน ซึ่งผู้ปกครองสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุตรหลานที่บ้าน โดยมีการรวมกลุ่มผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อปรึกษาการพัฒนาบุตรหลานร่วมกัน และจะนำความรู้นี้ไปถ่ายทอดต่อให้แก่ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษคนอื่น ๆ ได้

2.1.4 ผลการขยายผลการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามรูปแบบ CoCoOut21 Model สู่วิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ได้แก่ โรงเรียนบ้านเชียงดาว ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ และโรงเรียนมิตรมวลชน ตำบลปึงโค้ง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เป็นเขตพื้นที่ที่ประชาชนส่วนใหญ่เป็นชนเผ่าและมีบ้านเป็นหลักแหล่ง มีการประกอบอาชีพที่มั่นคงในพื้นที่และส่วนใหญ่เป็นศิษย์เก่าของโรงเรียนในชุมชนนั้น บุคลากรของโรงเรียนและผู้ปกครองของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้สะท้อนมุมมองที่มีต่อการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามรูปแบบ CoCoOut21 Model ว่า โรงเรียนได้จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในรูปแบบการจัดการเรียนรวมเต็มรูปแบบทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา การที่โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้ผลเช่นนี้ เนื่องจากโรงเรียนมีการประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกๆระดับ ได้แก่ การประสานความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และการประสานความร่วมมือกับองค์กรในชุมชน การจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามรูปแบบ CoCoOut21 Model เป็นการช่วยเหลือสนับสนุนโรงเรียนได้ตรงตามปัญหาที่เกิดขึ้นจริง และรูปแบบ CoCoOut21 Model ทำให้ครูคลายกังวล เพราะทีมผู้เชี่ยวชาญมาช่วยแก้ไขปัญหาคือได้จริง ๆ ตามบริบทสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนแต่ละแห่ง รวมถึงการให้องค์ความรู้ด้านการศึกษาพิเศษอย่างครอบคลุมทุกด้าน ทั้งด้านการบริหาร การจัดการเรียนการสอน และผู้ปกครองสามารถนำองค์ความรู้ไปพัฒนาบุตรหลานได้ที่บ้าน

2.2 ผลการขยายผลการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามรูปแบบ CoCoOut21 Model ในการวิจัยครั้งนี้ นักวิจัยได้ขยายรูปแบบการจัดการเรียนรวมรูปแบบ CoCoOut21 ไปสู่โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา และกลุ่มผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนรวมในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายพบว่า

การประสานความร่วมมือ (Collaboration)

ในการวิจัยครั้งนี้ มีการประสานความร่วมมือกันในทีมผู้เชี่ยวชาญทำให้ได้การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน การประสานความร่วมมือกันระหว่างทีมผู้เชี่ยวชาญกับโรงเรียนทำให้เกิดการส่งต่อความช่วยเหลือและร่วมกันแก้ปัญหาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การประสานความร่วมมือกันภายในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทำให้เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ด้านการศึกษาพิเศษอย่างแท้จริง การประสานความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองทำให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกันและร่วมกันพัฒนาเด็กเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และการประสานความร่วมมือกันของกลุ่มผู้ปกครองทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เลี้ยงดูบุตรหลานที่บ้าน การประสานความร่วมมือในภาคส่วนต่าง ๆ จนเกิดเป็นเครือข่ายความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษส่งผลต่อการพัฒนาเด็กแบบองค์รวม

การนิเทศแบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring)

การนิเทศแบบพี่เลี้ยงเป็นการให้คำแนะนำ (Coaching) แก่ครูของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครอง แล้วครูและผู้ปกครองนำสู่การปฏิบัติต่อเด็กส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้น รวมทั้งครูสามารถจัดการกับปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนทำให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับศักยภาพของเด็ก การจัดการพฤติกรรมทำให้ครูสามารถจัดการชั้นเรียนได้ดียิ่งขึ้น และผู้ปกครองสามารถช่วยเหลือ ดูแล และสนับสนุนบุตรหลานให้สามารถควบคุมและดูแลตนเองได้ ซึ่งการให้คำแนะนำแก่ครูของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครองควรทำอย่างสม่ำเสมอทุกภาคเรียนและทำอย่างต่อเนื่อง เนื่องจาก มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษคนใหม่เข้ารับการศึกษเป็นประจำทุกปีการศึกษา ประกอบกับ เมื่อเด็กได้รับการพัฒนาขึ้นแล้ว ต้องมีการปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เด็กทุกปีการศึกษา ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการวิจัยในโรงเรียนขยายโอกาสที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ทำให้พบปัญหาในการไม่ยอมรับความบกพร่องของตนเองของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ปัญหาการสื่อสารระหว่างเด็กกับครูและระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง

การออกหน่วยบริการเชิงรุกถึงโรงเรียน (Outreach Program)

การออกบริการเชิงรุกถึงโรงเรียนทำให้ครูไม่ต้องทิ้งชั้นเรียนและครูทุกคนในโรงเรียนได้รับองค์ความรู้จากผู้เชี่ยวชาญได้อย่างทั่วถึง และได้ให้ข้อเสนอแนะตรงตามสภาพบริบทปัญหาที่แท้จริง และสนับสนุน ยืนยันในสิ่งที่ครูและผู้ปกครองได้ดำเนินการพัฒนาเด็กอยู่แล้ว การออกหน่วยบริการเชิงรุกถึงโรงเรียนทำให้ครูและผู้ปกครองรู้สึกอบอุ่นใจ ที่มีผู้มาช่วยเหลือถึงในโรงเรียน ซึ่งเป็นเรื่องที่สะดวกมาก ประหยัดเวลา และการได้พบผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนเป็นเรื่องที่ซับซ้อนมากสำหรับครูและผู้ปกครอง เนื่องจากทีมวิทยากรที่เป็นผู้มีความรู้ประสบการณ์มาให้บริการถึงในโรงเรียน มาช่วยชี้แนะแนวทางให้ครูและผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กแต่ละประเภทได้อย่างชัดเจน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสภาพจริงได้ หากส่งครูออกไปอบรมภายนอกจะทำให้ครูต้องทิ้งชั้นเรียน ต้องหาครูมาสอนแทน และผลที่เกิดกับครูมีจำนวนน้อย นอกจากนี้ การออกบริการเชิงรุกถึงโรงเรียนช่วยให้ผู้ปกครองได้เข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรับทราบแนวทางในการพัฒนาบุตรหลานที่บ้านให้เป็นไปในทิศทางเดียวกับโรงเรียน

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Learning in 21st Century)

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ที่ครูควรมีทักษะและคุณลักษณะที่รองรับเข้าถึงเพื่อสร้างนวัตกรรมบริหารจัดการชั้นเรียนแนวใหม่ ในอันที่จะพัฒนาผู้เรียนที่เป็นเยาวชนในยุคใหม่ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน และเพื่อให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มี คุณภาพ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ ที่เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้วิธีการ Active Learning โดยให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง และมีการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน (Project based Learning) ซึ่งเป็นแนวคิดของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผลผลิตที่เกิดขึ้นตามผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างเกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) และชุมชนแห่งการปฏิบัติ (CoP) ด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและยั่งยืน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การขยายผลการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตามแนวทางการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้รูปแบบ CoCoOut21 Model นี้วิจัยได้ข้อค้นพบเป็นประเด็นที่น่าสนใจ ควรแก่การนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามรูปแบบ CoCoOut21 Model ที่มีประสิทธิภาพระดับดีมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผลที่ได้เกิดจากการผลของการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตามแนวทางการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้วิธีการนิเทศแบบพี่เลี้ยงของเครือข่ายความร่วมมือขององค์กรในชุมชนในจังหวัด เชียงใหม่ (สมเกต อุทธโยธา. 2559) เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่เกิดจากเครือข่ายความร่วมมือขององค์กรในชุมชน ตามหลักการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้การ นิเทศแบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) นักวิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยการการศึกษา ค้นคว้า ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้าน การศึกษาพิเศษ ในเรื่องการเรียนรวม การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การนิเทศแบบพี่เลี้ยง เพื่อศึกษา แนวคิดที่มีผลต่อการเรียนรวม นอกจากนี้มีการวางแผนและการออกแบบที่เป็นการวางแผนร่วมกับ วิทยากรขององค์กรเครือข่ายและศึกษาริบทขององค์กรเครือข่ายที่สนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาร่วมกับการสังเกต เพื่อเป็นการการศึกษา บริบทและสำรวจลักษณะการสนับสนุนขององค์กรที่เกี่ยวข้อง และออกแบบกิจกรรมที่บุคลากรของ เครือข่ายที่ร่วมเป็นวิทยากรจะนำไปลงพื้นที่ติดตาม โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับบุคลากรของ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม และการนิเทศติดตามขององค์กรที่มีหน้าที่กำกับติดตาม แล้วจึงเป็นการ นำรูปแบบที่ได้ออกแบบร่วมกันนำไปสู่การปฏิบัติในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกันระหว่างทีมผู้เชี่ยวชาญกับบุคลากรของโรงเรียนในลักษณะการ ประชุมกรณีโรงเรียนศึกษา (School Case Conference) ที่เป็นการนำบุคลากรขององค์กรเครือข่ายที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ บุคลากรสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 เขต 2 และเขต 4 บุคลากรสังกัดศูนย์ การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ บุคลากรสังกัดสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต จังหวัดเชียงใหม่ บุคลากรสังกัดภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงใหม่ ออกหน่วยบริการเชิงรุกถึงโรงเรียนที่จัดการเรียนรวม จำนวน 6 โรงเรียนใน 3 เขตพื้นที่ การศึกษา เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อชี้แนะ (Coaching) โรงเรียนในการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับ เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนรวมได้อย่างเต็มศักยภาพของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน และเป็นการ ช่วยเหลือสนับสนุนครูในสภาพจริงตามบริบทของโรงเรียนแต่ละโรงเรียน และผู้เชี่ยวชาญได้ช่วยยืนยันและ สนับสนุนด้านการจัดการเรียนการสอนของครู และครูได้รับคำปรึกษาในการจัดการพฤติกรรมของเด็กที่ ถูกต้อง ชัดเจนตรงกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น และที่วิทยากรได้ชี้แนะแนวทางการพัฒนาเด็กแต่ละ ประเภทได้อย่างชัดเจน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสภาพจริงได้ทำให้ครูรู้สึกอบอุ่นใจ และทำให้ครู มั่นใจในการจัดการเรียนการสอนด้วย ครูจะได้ไม่กังวลเวลามีปัญหา เพราะมีผู้เชี่ยวชาญเข้ามาช่วยให้ ข้อเสนอแนะ และสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษถึงในโรงเรียน

และท้ายสุดของการวิจัยเป็นการประเมินผล ที่ผู้วิจัยนำผลการประเมินผลและวิเคราะห์ข้อมูลตามผลที่ได้จากเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินการวิจัย แล้วสรุปผลที่ได้จากการประเมิน เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารขององค์กรที่เกี่ยวข้องทางการจัดการศึกษาพิเศษให้พิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรวมรูปแบบ CoCoOut21 Model โดยผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 เชียงใหม่ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดแม่แก่น้อย ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พยาบาลจิตเวชชุมชน สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ เชียงใหม่ อาจารย์ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 เชียงใหม่ จึงทำให้ได้คะแนน 4.50 คะแนน จากระดับคะแนน 5 อยู่ในระดับ ดีมาก

ทั้งนี้ ผลจากการประเมินดังกล่าวเกิดจาก การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับทีมวิทยากรระหว่างหน่วยงานที่สนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ของทีมวิทยากรจริงร่วมกัน และประสบการณ์จากครูผู้สอนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งทีมวิทยากรเป็นทีมที่ดี ทีมวิทยากรเป็นผู้ทรงภูมิองค์ความรู้ ได้แนวทางร่วมกัน ในทิศทางเดียวกัน มีการร่วมมือร่วมใจกันในการเผยแพร่ความรู้ ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาให้แก่ครูในโรงเรียนได้ การประสานความร่วมมือกับองค์กรที่ให้การสนับสนุนการจัดการเรียนรวม โดยเฉพาะการส่งต่อเด็กเพื่อเข้ารับการตรวจสอบทางการแพทย์ การประสานความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน โรงเรียนสามารถสร้างความเข้าใจ สร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง และผลที่เกิดขึ้นทำให้เกิดแนวทางและกระตุ้นคุณครูทุกคนให้เห็นถึงความสำคัญในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับโอกาสทางการศึกษา รวมถึงแนวทางในการประสานความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน การประเมินผลด้านการจัดการเรียนการสอนที่เกิดจากการวิจัยครั้งนี้ที่มีต่อโรงเรียนด้านการจัดการเรียนการสอนว่า ครูได้รับความรู้ความเข้าใจการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในแนวทางการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น และสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปสู่การประยุกต์กับเด็กในชั้นเรียน การแก้ปัญหาและการจัดการพฤติกรรมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ด้านความรู้ ความเข้าใจที่ส่งผลกับเด็กจะส่งผลที่จะไปศึกษาเรียนรู้กับเด็ก วิธีการจัดการกับเด็กเหล่านี้ในการเรียนร่วมกับเพื่อนในห้องเรียนรวมดีขึ้น และแนวทางการส่งต่อเด็กเข้ารับการตรวจจากสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ การออกบริการเชิงรุกถึงโรงเรียน ซึ่งทำให้ครูไม่ต้องออกจากโรงเรียน เพื่อไปบริการอบรมนอกสถานที่ และเป็นการเข้ามาช่วยแก้ปัญหาให้แก่ครูในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการแก้ปัญหาที่เกิดกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างทีมวิทยากรกับบุคลากรของโรงเรียน เกิดการเรียนรู้ และรับทราบปัญหาของเพื่อน

ร่วมงาน และได้ศึกษาเรื่องเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้น ซึ่งการออกหน่วยบริการเชิงรุกถึงโรงเรียน ทำให้ได้เห็นบริบทที่เป็นสภาพจริงที่ชัดเจนมากกว่าการตั้งรับอยู่ในหน่วยงาน และสามารถช่วยแก้ปัญหาให้ครูได้ตรงตามปัญหาในลักษณะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งจะช่วยการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปในทิศทางเดียวกัน ช่วยในการประหยัดเวลาและงบประมาณในการส่งต่อเด็กไปยังหน่วยงานเหล่านี้ ยิ่งกว่านี้ ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเห็นว่าการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามรูปแบบ CoCoOut21 Model ว่า ช่วยทำให้โรงเรียนและผู้ปกครองมีการประสานความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดมากขึ้น เนื่องจากการจัดการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้โรงเรียนต้องทำงานร่วมมือกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิดและต้องดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน และสามารถช่วยให้ผู้ปกครองได้รับคำชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญและครูของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กที่บ้านจึงทำให้การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่โรงเรียนสอดคล้องกันกับการเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่บ้านและเป็นการพัฒนาเด็กเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และผู้ปกครองรู้สึกดีใจที่ได้มีโอกาสเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีมผู้เชี่ยวชาญได้มาชี้แนะการพัฒนาบุตรหลานที่บ้าน และรับทราบแนวทางในการพัฒนาบุตรหลานที่บ้านให้เป็นไปในทิศทางเดียวกับโรงเรียน ซึ่งผู้ปกครองสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุตรหลานที่บ้าน โดยมีการรวมกลุ่มผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อปรึกษาการพัฒนาบุตรหลานร่วมกัน

2. ผลการขยายผลการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามรูปแบบ CoCoOut21 Model โดยนักวิจัยได้ขยายการวิจัยรูปแบบการเรียนรวม CoCoOut21 Model ต่อเนื่อง และเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม และโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรวม รวมถึงการเลือกกลุ่มเด็กที่มีในโรงเรียนที่หลากหลายมากขึ้น โดยนักวิจัยได้ลงพื้นที่ เพื่อเข้าไปศึกษาบริบทของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนบางแห่งแบ่งรับแบ่งสู้ที่จะเข้าร่วมโครงการ นักวิจัยจึงได้ประสานกับศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบดูแลโรงเรียนเหล่านี้ จึงได้รับการตอบรับที่จะเข้าร่วมงานวิจัย เนื่องจาก ครูในโรงเรียนเหล่านี้มีความวิตกว่านักวิจัยจะนำเอาภาระมาให้ครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพิ่มขึ้น ครั้งเมื่อนักวิจัยนำผู้เชี่ยวชาญที่เป็นทีมวิทยากรลงพื้นที่ในแต่ละโรงเรียน ครูในแต่ละโรงเรียนยังไม่กล้าที่จะนำเสนอปัญหา หรือสิ่งที่ต้องการจะถาม นักวิจัยต้องถามนำร่องไปก่อน เมื่อได้รับคำชี้แจงจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษและผู้บริหารจึงสอบถามปัญหาเพิ่มมากขึ้น ทั้งการสอบถาม ปรึกษา หาทางออกร่วมกัน ซึ่งบรรยากาศเริ่มผ่อนคลายและสบายมากขึ้น แต่ภายหลังการลงพื้นที่แล้ว บุคลากรและผู้ปกครองของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม และโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรวมให้ข้อมูลกลับว่า การวิจัยนี้ควรขยายเวลาในการศึกษาค้นคว้า เพื่อดูผลผลิตที่เกิดขึ้น และการจัดทำตัวบ่งชี้หรือตัวชี้วัดพัฒนานักเรียนและครูผู้เข้าร่วมโครงการ การช่วยแก้ปัญหาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทที่มีความแตกต่างกัน เพื่อให้ครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง

การวิจัยเรื่อง การขยายผลการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตามแนวทางการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้รูปแบบ CoCoOut21 Model นักวิจัยได้ขยายผลการวิจัยในหลายประเด็น ซึ่งประกอบด้วย

2.1 ผลการขยายผลการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามรูปแบบ CoCoOut21 Model สู่วิทยาลัยแก่นำจัดการเรียนรวมที่เป็นโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษาและโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ภายหลังการนำแผนการปฏิบัติการที่ได้จากการออกแบบลงสู่การปฏิบัติในพื้นที่ นักวิจัยได้ลงพื้นที่ เพื่อจัดประชุมกลุ่มย่อยและสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งที่มหาวิทยาลัยและบุคลากรของโรงเรียนแก่นำจัดการเรียนรวมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง นักวิจัยได้รับข้อมูลสะท้อนกลับ (Reflection) จากบุคคลที่ร่วมประชุมและผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ เมื่อนักวิจัยได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลทำให้พบความแตกต่างของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษระหว่างโรงเรียนแก่นำจัดการเรียนรวมระดับประถมศึกษากับระดับมัธยมศึกษา พบว่า

การจัดการเรียนรวมในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนแก่นำจัดการเรียนรวมที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นกลุ่มนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 7 – 12 ปี พบว่า ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษยอมรับความบกพร่องของบุตรหลานของตนเอง เด็กไม่รู้สึกละแวกจากเด็กปกติที่เติบโตมาด้วยกันในชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ นอกจากนี้ การจัดการศึกษาของโรงเรียนที่เด็กเข้ารับการศึกษาในชุมชน ครูให้การดูแลเด็กใกล้ชิด มีการประเมินระดับความสามารถเบื้องต้น (Based-line Assessment) ของเด็กเป็นรายบุคคล รวมถึงการคัดกรองเด็กที่มีภาวะเสี่ยงเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วย การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ทำให้เด็กประสบความสำเร็จในการศึกษาตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน ผู้ปกครองกับครูประสานความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด เนื่องจาก ผู้ปกครองต้องคอยรับส่งเด็กไปโรงเรียนเป็นประจำ จึงมีโอกาสได้พูดคุยกับครูประจำชั้นของบุตรหลานอย่างสม่ำเสมอ และผู้ปกครองได้นำข้อเสนอแนะของครูไปพัฒนาบุตรหลานที่บ้าน เพื่อให้การจัดการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นไปในทิศทางเดียวกันและร่วมกันแก้ไขปัญหาให้เด็กได้สอดคล้องกัน ดังคำกล่าวของครูของโรงเรียนแก่นำจัดการเรียนรวมที่กล่าวว่า

“ผู้ปกครองและผู้สอนเข้าใจและมีความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนเรื่องเด็กพิเศษมากขึ้น จัดกิจกรรมได้ดีขึ้นสำหรับเด็กกลุ่มนี้ สามารถแยกแยะเด็กพิเศษกับเด็กปกติออกได้ค่อนข้างชัดเจน ผู้ปกครองมีความเข้าใจในเรื่องของลูกของตนเองมากขึ้น ทั้งที่เมื่อก่อนอาจจะเข้าใจว่าลูกของตนเองปกติ ไม่มีอะไรบกพร่องเวลาอาจจะครูพูดไปคุยไปคุยไปไม่ค่อยยอมรับ แต่ปัจจุบันงานวิจัยนี้เข้ามา ก็ถือว่าผู้ปกครองมีความเข้าใจในเรื่องของลูกหลานที่เป็นเด็กในกลุ่มเด็กพิเศษนี้มากขึ้น”

สอดคล้องกับคำกล่าวของผู้ปกครองที่กล่าวว่า

“ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนเดี๋ยวนี้ไม่มีแล้วค่ะ ได้คุยค่ะ เวลามาส่งลูกมา โรงเรียนก็จะพูดคุยกับครูเรื่องการเรียน ว่าช่วงนี้ลูกเป็นยังไงบ้าง การเรียนดีขึ้นไหม อะไรอย่างนี้”

“ได้อาไปปรับใช้ที่บ้าน สอนลูกที่บ้าน ได้ไปปฏิบัติจริง รู้สึกดีใจมากเลย ที่ได้รับความรู้จากครูแล้วจะได้นำความรู้ไปสอนลูก”

การจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นกลุ่มนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 13 – 17 ปี พบว่า เด็กเมื่อเข้ารับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เด็กจะมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบตนเอง ประกอบกับเด็กเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น เด็กมักจะปฏิเสธความบกพร่องของตนเอง เนื่องจากเด็กในวัยนี้มีการเปลี่ยนแปลงร่างกายภายนอกและการมีวุฒิภาวะทางเพศ เช่น ความสูง น้ำหนัก การเริ่มมีลักษณะทางเพศ ได้แก่ การมีหน่ออกในวัยรุ่นหญิง การมีหนวด และการเปลี่ยนแปลงของเสียงในวัยรุ่นชาย วัยรุ่นอยู่ในขั้นพัฒนาการขั้นที่ 5 ตามทฤษฎีพัฒนาบุคลิกภาพของอีริคสัน คือ ความมีเอกลักษณ์ประจำตัวหรือความสับสนในบทบาทของตนเอง (identity vs. identity diffusion) เป็นวัยที่พัฒนาเอกลักษณ์ของตนเอง มีจุดมุ่งหมายในชีวิตของตนเอง สังคมของเด็กคือกลุ่มเพื่อน จะยึดแบบจากกลุ่มเพื่อนและบุคคลที่ตรงกับอุดมคติ อาจเกิดความขัดแย้งด้านสัมพันธภาพกับผู้ใหญ่ และเกิดความสับสนทางจิตใจ หากไม่สามารถแก้ไขความสับสนนี้ได้ เด็กจะเป็นคนที่มีบุคลิกภาพสับสน ไม่นั่นคง (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2538) ดังคำกล่าวของครูของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมที่กล่าวว่า

“ตัวเด็กที่เป็นเด็กพิเศษ พอถึงชั้นมัธยมตัวเอง เขาปกปิด เขาไม่ยอมรับ เขาก็บอก ผมต้องเก่งเท่าคนอื่น คือพฤติกรรมทางสังคม โอเค แต่ในรายการวิชาการ เด็กปฏิเสธทุกรายการ มีคนหนึ่งบอกว่าเมื่อไรจะเอาผมออกจากเด็กพิเศษสักที สงสัยจะอายุสาว เริ่มสนใจเพศตรงข้าม เพื่อนเขาไม่มีปฏิกริยา แต่ตัวเขาเองที่มีรู้สึกไปเอง ยิ่งวัยรุ่นก็ยิ่งรุนแรง”

ขณะเดียวกันก็มีการเปลี่ยนแปลงในพัฒนาการด้านอื่น ๆ ด้วย เช่น ความสนใจในเพศตรงข้าม การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์และสังคม เป็นต้น ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน วัยรุ่นมีความต้องการในการที่จะเป็นที่ยอมรับของเพื่อนและสังคมรอบ ๆ ตัว มีการรวมกลุ่มเพื่อนรุ่นเดียวกัน ซึ่งส่วนใหญ่มีความคิดหรือทำอะไรคล้าย ๆ กัน ช่วยเหลือกัน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันเมื่ออยู่ในกลุ่ม กลุ่มเพื่อนนี้จะมีอิทธิพลมากต่อทัศนคติ ความสนใจ และพฤติกรรมการแสดงออก

ของวัยรุ่น วัยรุ่นมักมีความคิดว่าความคิดเห็นของคนอื่น ๆ ไม่มีความสำคัญเท่ากับความเห็นของกลุ่ม และมีความต้องการให้ผู้ใหญ่ยอมรับกลุ่มเพื่อนของตนด้วยอารมณ์ของวัยรุ่นเป็นอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงง่าย อ่อนไหวง่าย เจ้าอารมณ์ มีอารมณ์รุนแรง การควบคุมอารมณ์ยังไม่สู้ดี บางครั้งเก็บกด บางคราวมั่นใจสูง บางครั้งพลุ่งพล่าน ลักษณะอารมณ์เหล่านี้เรียกกันว่า พายุบุแคม (Strom and stress) (สุชา จันทน์เอม, 2536 ; ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2538) เพราะลักษณะอารมณ์แบบนี้จึงมีความคิดเห็นขัดแย้งกับผู้ใหญ่ได้ง่าย ทำให้วัยรุ่นจึงคิดว่าผู้ที่เข้าใจตนเองดีที่สุดคือเพื่อนในวัยเดียวกัน เนื่องจากมีความคิดเห็นที่เป็นไปทางเดียวกัน ยอมรับกันและกัน การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นนี้มีผลมาจากหลายปัจจัยประกอบกัน เช่น การปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย การปรับพฤติกรรมการแสดงออกจากการเป็นเด็ก เข้าสู่การเรียนรู้บทบาทของการเป็นผู้ใหญ่ สังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายมีผลกระทบต่ออารมณ์ของเด็กวัยรุ่นอย่างมาก เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน ทำให้ไม่มีการเตรียมตัวมาก่อนล่วงหน้า เด็กบางคนมีพัฒนาการทางเพศเร็วก่อนวัย หรือบางคนอาจช้ากว่าวัย ความคิดของเด็กเองที่คิดว่าตัวเองมีความแตกต่างจากเพื่อน มีปมด้อยเรื่องรูปร่างหน้าตา ทำให้เด็กยอมรับตัวเองไม่ได้ ส่งผลเกิดปัญหาทางด้านอารมณ์ มีภาวะเครียด เกิดพฤติกรรมซึมเศร้า และอาจก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาได้ ยิ่งกว่านี้ เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เป็นวัยรุ่นมีความวิตกกังวลว่าเพื่อนที่เป็นเด็กปกติจะไม่ยอมรับเด็กเข้ากลุ่ม จึงทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษปฏิเสธที่จะเข้าร่วมกลุ่มกับเด็กปกติ ดังคำกล่าวของครูของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมที่กล่าวว่า

“เขาเข้าสู่วัยรุ่นเหมือนกับว่าเพื่อนเขารู้สึกว่าเขาเป็นเด็กพิเศษ ด้อยกว่าเด็กปกติ ก็จะมีแซว ๆ กันบ้าง เด็กพิเศษคิดว่าเด็กที่เริ่มเป็นวัยรุ่นแล้วรู้สึกตัวเองเป็นเด็กพิเศษ ไม่ยอมเข้ากลุ่มเด็กปกติ”

“จะมีปัญหาบางคน ประถมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาการจัดการเรียนรู้จะต่างกัน แล้วเด็กเข้าสู่วัยรุ่น พอเด็กเข้าสู่วัยรุ่นจะเริ่มอายุที่เป็นเด็กพิเศษ มีเด็กคนหนึ่ง บอกครูเลยว่า คุณครูครับอย่าประกาศว่ามารับเอกสาร ให้ไปพูดกับเขาที่ลับๆ เขาอายุ เวลาถ้ามีเอกสารก็จะไปคุยกับเขาที่ลับๆ”

การจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เป้าหมายหลักของครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้จะมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อส่งต่อให้เด็กเข้ารับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่อไป ดังคำกล่าวของครูของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมที่กล่าวว่า

“เรียน ม. 4-5-6 ปู่ มหาวิทยาลัยอย่างเดียว ลักษณะจะเป็นแบบนี้ ถ้าเด็กกลุ่มนี้เข้ามาปู่ เราอยากให้เราคิดว่าเด็ก LD (เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้: นักวิจัย) ของเราจะไปยังไง จะดูแลเขาอย่างไร จะสอนเขาอย่างไร ฝรั่ง ครูเราเฉพาะ อย่างเช่น ห้องหนึ่ง 40 คน มีอย่างเนี่ย 2 คน อีก 38 คนเขาก็ทิ้งไม่ได้ แล้วอีก 2 คนเนี่ย มีอีก 2 ประเภทนะคะ หนึ่งไม่รู้ว่าทำอะไรในห้อง เขาก็นั่งเฉย ๆ”

ประสานความร่วมมือระหว่างเด็กกับครู มักจะเป็นการออกคำสั่งของครูมากกว่าที่ครูและเด็กจะมาร่วมกันหาแนวทางในการจัดการศึกษาที่จะให้เด็กได้ประสบความสำเร็จตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน และเด็กจะปฏิบัติตนที่บ้านแตกต่างจากที่โรงเรียน เนื่องจาก ผู้ปกครองและครูไม่มีการติดต่อสื่อสารประสานความร่วมมือกัน ดังคำกล่าวของผู้ปกครองที่กล่าวว่า

“อย่างคุณครูเขาบอกคุณเด็กพันกว่าคน แม่ดูแลคนเดียวไม่ไหวแล้ว จะให้คุณครูทำอย่างไร แม่ไม่เคยโทษโรงเรียน ไม่เคยโทษคุณครูค่ะ”

ตาราง 5.1 แสดงความแตกต่างของการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษระหว่างระดับประถมศึกษา กับระดับมัธยมศึกษา

ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา
1. ผู้ปกครองยอมรับความบกพร่องของเด็ก	1. เด็กปฏิเสธความบกพร่องของตนเอง
2. เด็กไม่แปลกแยกจากเด็กปกติ	2. เพื่อนไม่ยอมรับเด็กเข้ากลุ่ม
3. ครูดูแลเด็กใกล้ชิด	3. ครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้จะมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. ผู้ปกครองกับครูประสานความร่วมมือ	4. เด็กกับครูประสานความร่วมมือ
5. ผู้ปกครองพัฒนาบุตรหลานที่บ้านตามข้อแนะนำของครู	5. เด็กปฏิบัติตนที่บ้านแตกต่างจากที่โรงเรียน

2.2 ผลการขยายผลการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามรูปแบบ CoCoOut21 Model สู่กลุ่มผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนรวมในโรงเรียน แกนนำจัดการเรียนรวม

การจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามรูปแบบ CoCoOut21 Model ช่วยทำให้โรงเรียนและผู้ปกครองมีการประสานความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดมากขึ้น เนื่องจากผู้ปกครองเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากกว่าครูที่โรงเรียน การจัดการศึกษาสำหรับ

เด็กกลุ่มนี้โรงเรียนต้องทำงานร่วมมือกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิดและต้องดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน และสามารถช่วยให้ผู้ปกครองได้รับคำชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญและครูของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กที่บ้านจึงทำให้การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่โรงเรียนสอดคล้องกันกับการเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่บ้านและเป็นการพัฒนาเด็กเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ ผู้ปกครองรู้สึกดีใจที่ได้มีโอกาสเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีมผู้เชี่ยวชาญได้มาชี้แนะการพัฒนาบุตรหลานที่บ้าน และรับทราบแนวทางในการพัฒนาบุตรหลานที่บ้านให้เป็นไปในทิศทางเดียวกับโรงเรียน ซึ่งผู้ปกครองสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุตรหลานที่บ้าน โดยมีการรวมกลุ่มผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อปรึกษาการพัฒนาบุตรหลานร่วมกัน และจะนำความรู้นี้ไปถ่ายทอดต่อให้แก่ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษคนอื่น ๆ ได้ เนื่องจากผู้ปกครองเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากกว่าครูที่โรงเรียน ดังนั้น โรงเรียนควรจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษขึ้น เพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้ปกครองคนอื่น ๆ ด้วย เพื่อจะช่วยให้โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ตามนโยบายของโรงเรียนและเป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองสะท้อนผลที่เกิดขึ้นภายหลังการลงพื้นที่ว่า การประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองจะเกิดขึ้นไม่ได้ หากผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการพัฒนาเด็ก หรือมอบหมายให้โรงเรียนเป็นผู้พัฒนาเด็กแต่เพียงฝ่ายเดียว จึงส่งผลให้การพัฒนาเด็กไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ดังนั้น โรงเรียนและผู้ปกครองมีการประสานความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดมากขึ้น เนื่องจากผู้ปกครองเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากกว่าครูที่โรงเรียน การจัดการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้โรงเรียนต้องทำงานร่วมมือกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิดและต้องดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน การขาดความร่วมมือของผู้ปกครองจะทำให้การจัดการศึกษาสำหรับเด็กของผู้ปกครองและโรงเรียนเป็นไปคนละทาง ดังนั้น โรงเรียนควรจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษขึ้น เพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้ปกครองของเด็กปกติด้วย เพื่อจะช่วยให้โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ตามนโยบายของโรงเรียนและเป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง ข้อเสนอแนะของวิทยากรในการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการดูแลของผู้ปกครองช่วยให้ผู้ปกครองสามารถจัดกิจกรรมในการพัฒนาบุตรหลานที่บ้านได้แก่ การจัดกิจกรรมการพัฒนาการดูแลตนเอง การพัฒนาความรับผิดชอบ การพัฒนาทักษะทางสังคมร่วมกับคนปกติ ซึ่งผู้ปกครองสะท้อนมุมมองว่า เมื่อเด็กโตขึ้นไปเป็นผู้ใหญ่ เด็กจะสามารถดูแลตนเองได้โดยไม่เป็นภาระแก่ผู้อื่น ยิ่งกว่านี้ การออกหน่วยบริการเชิงรุกถึงโรงเรียนทำให้ผู้ปกครองเกิดความสบายใจในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ เนื่องจากเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ปกครอง รวมถึงผู้ปกครองสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เชี่ยวชาญได้ทุกประเด็น และต้องการให้มีกิจกรรมเช่นนี้จัดเป็นประจำทุกปีการศึกษา

“จริง ๆ ปัญหาไม่ได้อยู่ที่เด็กอย่างเดียว คือพื้นฐานมาจากครอบครัว ถ้าผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือมันก็แก้ปัญหาลูกไม่ได้ บางคนผู้ปกครองรับไม่ได้ ไม่ยอมเปิดใจ มันเป็นสิ่งสำคัญเลยเรื่องครอบครัวแม้ว่าจะแตกแยก จะยังไงก็ตามคือถ้าผู้ปกครองไม่ดูแลคนอื่นก็จะตายายดูแล คือมันต้องอยู่ที่ความคิดเห็นของผู้ปกครองด้วยถ้าไม่เปลี่ยนก็จะเป็นแบบนี้”

“ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนเดี๋ยวนี้ไม่มีแล้วค่ะ ได้คุยค่ะ เวลาส่งลูกมาโรงเรียนก็จะพูดคุยกับครูเรื่องการเรียน ว่าช่วงนี้ลูกเป็นยังไงบ้าง การเรียนดีขึ้นไหม อะไรอย่างนี้”

“ได้ เพราะว่าครูก็ได้มาประชุมได้ความรู้เทคนิค จะทำให้ครูสามารถนำไปปรับใช้กับความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น เด็กคนนี้อาจให้ครูสนใจ เล่นกับเขา บางคนอาจไม่ต้องไปเน้นเรื่องวิชาการมากเกินไป แต่หาเทคนิควิธีอื่นที่ทำให้เด็กเรียนรู้แบบสนุกมีความสุข เพราะว่าได้คอยกดดันเด็กด้วย”

นอกจากนี้ แนวทางในการประสานงานกับหน่วยงานที่ให้บริการสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ การประสานความร่วมมือกับสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ เชียงใหม่ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 รวมถึงการประสานการขึ้นทะเบียนบัตรผู้พิการกับสำนักงานพัฒนาคุณภาพชีวิตและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเชียงใหม่

3. พัฒนาการการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รูปแบบ CoCoOut21 Model ตามแนวทางการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21

ภายหลังการนำแผนการปฏิบัติการที่ได้จากการออกแบบลงสู่การปฏิบัติในพื้นที่ทั้ง 2 ครั้ง นักวิจัยได้ลงพื้นที่ เพื่อจัดประชุมกลุ่มย่อย และสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งที่วิทยาการและบุคลากรของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง นักวิจัยได้รับข้อมูลสะท้อนกลับ (Reflection) จากบุคคลที่ร่วมประชุมและผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ว่า การวิจัยรูปแบบนี้ ควรมีการขยายผลต่อไปในอนาคต เนื่องจากเป็นงานวิจัยที่ช่วยแก้ปัญหาในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างครบวงจร โดยเฉพาะที่มหาวิทยาลัยเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถที่มีมาครบทั้งด้านการศึกษาและด้านการแพทย์ เนื่องจาก เป็นการประสานความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ประกอบกับการออกหน่วยบริการเชิงรุกถึงโรงเรียน เพื่อเข้าไปให้ข้อชี้แนะตามหลักการนิเทศแบบพี่เลี้ยง ในลักษณะการประชุมกรณีโรงเรียนศึกษา (School Case Conference) ตามรูปแบบการจัดการเรียนรวม CoCoOut21 Model ที่เป็นการ

จัดการเรียนรวมตามหลักการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้การนิเทศแบบพี่เลี้ยงที่เหมาะสม ซึ่งเป็นรูปแบบที่ได้จากการศึกษา และออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรวมตามแนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรวม การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การนิเทศแบบพี่เลี้ยง และการประสานความร่วมมือขององค์กรในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งรูปแบบการวิจัยครั้งนี้ เป็นรูปแบบการวิจัยที่ใหม่ และเป็นการลงไปในพื้นที่จริง สถานการณ์จริง ได้ชี้แนะตามปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ๆ การวิจัยการสร้างเจตคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แก่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน เพื่อให้เกิดการสร้างให้โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) และชุมชนแห่งการปฏิบัติ (CoP) ด้านการศึกษาพิเศษ ตามรูปแบบการจัดการเรียนรวม CoCoOut21 Model เหตุที่ทำให้ผลการวิจัยเช่นนี้ เนื่องจาก

3.1 การประสานความร่วมมือ (Collaboration) ในการวิจัยครั้งนี้ มีการประสานความร่วมมือกันในทีมผู้เชี่ยวชาญทำให้ได้การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน การประสานความร่วมมือกันระหว่างทีมผู้เชี่ยวชาญกับโรงเรียนทำให้เกิดการส่งต่อความช่วยเหลือและร่วมกันแก้ปัญหาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การประสานความร่วมมือกันภายในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทำให้เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ด้านการศึกษาพิเศษอย่างแท้จริง การประสานความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองทำให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกันและร่วมกันพัฒนาเด็กเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และการประสานความร่วมมือกันของกลุ่มผู้ปกครองทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เลี้ยงดูบุตรหลานที่บ้าน การประสานความร่วมมือในภาคส่วนต่าง ๆ จนเกิดเป็นเครือข่ายความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษส่งผลการพัฒนาเด็กแบบองค์รวม เนื่องจาก ในการประสานความร่วมมือ ทีมวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในหลากหลายสาขาที่มีความชำนาญและมีความเข้าใจสถานการณ์ความร่วมมือในอดีตและปัจจุบันที่มีความเชื่อมโยงกันต่อไปในอนาคตของแต่ละองค์กรที่ให้บริการ หรือ การสนับสนุนด้านการศึกษาพิเศษ ซึ่งทีมวิทยากรมีแนวคิด ความเข้าใจ ข้อมูลพื้นฐาน แผนปฏิบัติการที่จะใช้ในการสร้างอนาคตร่วมกัน ในลักษณะการเรียนรวม ตามหลักการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้การนิเทศแบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) ที่เหมาะสม ซึ่งเน้นการตอบโจทย์ของมุมมองในด้านบวกของปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน นอกจากนี้ การประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับทีมวิทยากรได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารและคณะครูของโรงเรียนเป็นอย่างดี มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างทีมวิทยากรกับบุคลากรของโรงเรียนทำให้เกิดการเรียนรู้และได้ศึกษาปัญหาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษและปัญหาของบุคลากรในโรงเรียนร่วมกัน

ทั้งนี้ การประสานความร่วมมือ (Collaboration) เป็นการประสานความร่วมมือ ตั้งแต่เริ่มต้นขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษทุกฝ่ายในชุมชนได้แก่ องค์กรด้านการศึกษา สาธารณสุข และผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม ตั้งแต่การให้ข้อมูล

เกี่ยวกับบริบทขององค์กร การเข้าร่วมประชุมระดมแนวคิดร่วมกัน และการเข้าร่วมเป็นวิทยากรในการนำแผนปฏิบัติการไปปฏิบัติในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จนเกิดเป็นเครือข่าย (Network) ด้านการศึกษาพิเศษร่วมกัน เนื่องจาก จะไม่มีผู้บริหารจัดการ กำกับ แต่จะมีเพียงผู้ประสานงานในการดำเนินงานร่วมกัน ทุกองค์กรยังทำหน้าที่ของตนเองไปตามปกติ เป็นเครือข่ายที่ประกอบด้วยองค์กรด้านการศึกษา องค์กรด้านสาธารณสุข องค์กรด้านสังคม องค์กรด้านอาชีพ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเครือข่ายที่ประกอบด้วยพันธกิจที่ทุกหน่วยงานทุกองค์กรมีพันธกิจร่วมกัน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเรียนร่วมสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยให้แต่ละองค์กรนั้นทำหน้าที่ของตนเอง แต่มีการประชุม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ตกลงร่วมกัน และวางแผนร่วมกัน ร่วมมือกันปฏิบัติงานร่วมกันตามความเชี่ยวชาญของแต่ละองค์กร โดยใช้ทรัพยากร ทั้งงบประมาณและบุคลากรของแต่ละองค์กร (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์กรมหาชน) 2552. ออนไลน์)

3.2 การนิเทศแบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) เป็นการให้คำแนะนำ (Coaching) แก่ครูของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครอง แล้วครูและผู้ปกครองนำสู่การปฏิบัติต่อเด็กส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้น รวมทั้งครูสามารถจัดการกับปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนทำให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับศักยภาพของเด็ก การจัดการพฤติกรรมทำให้ครูสามารถจัดการชั้นเรียนได้ดียิ่งขึ้น และผู้ปกครองสามารถช่วยเหลือ ดูแล และสนับสนุนบุตรหลานให้สามารถควบคุมและดูแลตนเองได้ ซึ่งการให้คำแนะนำแก่ครูของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครองควรทำอย่างสม่ำเสมอทุกภาคเรียนและทำอย่างต่อเนื่อง เนื่องจาก มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษคนใหม่เข้ารับการศึกษาเป็นประจำทุกปีการศึกษา ประกอบกับ เมื่อเด็กได้รับการพัฒนาขึ้นแล้ว ต้องมีการปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เด็กทุกปีการศึกษา ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการวิจัยในโรงเรียนขยายโอกาสที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ทำให้พบปัญหาในการไม่ยอมรับความบกพร่องของตนเองของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ปัญหาการสื่อสารระหว่างเด็กกับครูและระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง เนื่องจาก การนิเทศแบบพี่เลี้ยงเป็นกระบวนการหนึ่งที่ผู้นิเทศใช้เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาครู ให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะตัวในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยจะต้องตกลงยอมรับร่วมกัน (Collaborative) ระหว่างผู้นิเทศและครู และเนื่องจากทีมวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในหลากหลายสาขาที่มีความชำนาญ มีองค์ความรู้ ความเข้าใจในแนวทางของการชี้แนะตามหลักการการนิเทศ คือการชี้แนะเป็นการอยู่เบื้องหลังการจัดการเรียนการสอนของครู และคอยผลักดันให้ครูเป็นคนที่จะคิด โดยผู้ชี้แนะเป็นคนยืนยันผลและคอยกระตุ้น ช่วยแนะนำให้คำปรึกษาช่วยเหลือและให้ข้อชี้แนะไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้ครูและผู้ปกครองได้วิเคราะห์ตนเองให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ และสามารถแก้ปัญหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้หมดไป ทำให้ครูและ

ผู้ปกครองสามารถสะท้อนภาพการปฏิบัติงานของครู เพื่อให้ครูตระหนักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูและกิจกรรมการพัฒนาบุตรหลานจากผู้ปกครอง

ทั้งนี้เนื่องจาก Coaching และ Mentoring เป็น เทคนิคในการพัฒนาการเรียนรู้ของบุคลากรในองค์กรที่ต้องการจะให้องค์กรเป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้ Coaching เป็นการสอนงานจากผู้บังคับบัญชาถึงผู้ใต้บังคับบัญชาโดยตรง ด้วยวิธีการให้คำแนะนำและสอนงานแบบสองทาง (Two Way Communication) เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และมีโอกาสได้พัฒนาศักยภาพของตนเองไปพร้อม ๆ กัน ส่วน Mentoring การเป็นพี่เลี้ยง เลือจากจากผู้ที่มีความสามารถเป็นที่ยอมรับหรือผู้บริหารในหน่วยงานมาให้คำปรึกษาและแนะนำช่วยเหลือรุ่นน้องหรือผู้ที่อยู่ในระดับต่ำกว่าในเรื่องที่เป็นประโยชน์โดยตรงต่อการทำงานเพื่อให้มีศักยภาพสูงขึ้น ซึ่งอาจไม่เกี่ยวกับหน้าที่ในปัจจุบันโดยตรงก็ได้ อย่างไรก็ตามทั้ง Coaching และ Mentoring ต่างก็เป็นเทคนิคในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่จะทำให้ทั้งผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และองค์กรมีความพร้อมในการรับการเปลี่ยนแปลง มีผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (อัญชลี ธรรมะวิสิกุล, 2556. ออนไลน์)

3.3 การออกหน่วยบริการเชิงรุกถึงโรงเรียน (Outreach Program) ในอดีตที่ผ่านมา การให้บริการขององค์กรที่สนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษยังให้บริการในรูปแบบตั้งรับอยู่ในองค์กร ซึ่งทางโรงเรียนและผู้ปกครองต้องเป็นผู้ประสานความร่วมมือเข้าไป แต่รูปแบบการนำผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางเข้ามาให้บริการถึงในโรงเรียน ทำให้โรงเรียนดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมได้อย่างเต็มศักยภาพของครู และทำให้ครูมั่นใจในการจัดการเรียนการสอนด้วย เพราะผู้เชี่ยวชาญได้ช่วยยืนยันและสนับสนุนด้านการจัดการเรียนการสอนของครู และครูได้รับคำปรึกษาในการจัดการพฤติกรรมของเด็กที่ถูกต้อง ชัดเจนตรงกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ การออกหน่วยบริการเชิงรุกถึงโรงเรียนช่วยให้ครูทุกคนในโรงเรียนได้รับองค์ความรู้จากผู้เชี่ยวชาญได้อย่างทั่วถึง และได้ให้ข้อแนะนำตรงตามสภาพบริบทปัญหาที่แท้จริง และสนับสนุน ยืนยันในสิ่งที่ครูและผู้ปกครองได้ดำเนินการพัฒนาเด็กอยู่แล้ว การออกหน่วยบริการเชิงรุกถึงโรงเรียนทำให้ครูและผู้ปกครองรู้สึกอบอุ่นใจ ที่มีผู้มาช่วยเหลือถึงในโรงเรียน ซึ่งเป็นเรื่องที่สะดวกมาก ประหยัดเวลา และการได้พบผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนเป็นเรื่องที่ซบซ้อนมากสำหรับครูและผู้ปกครอง เนื่องจากทีมวิทยากรที่เป็นผู้มีความรู้ประสบการณ์มาให้บริการถึงในโรงเรียน มาช่วยชี้แนะแนวทางให้ครูและผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กแต่ละประเภทได้อย่างชัดเจน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสภาพจริงได้ หากส่งครูออกไปอบรมภายนอกจะทำให้ครูต้องทิ้งชั้นเรียน ต้องหาครูมาสอนแทน และผลที่เกิดกับครูมีจำนวนน้อย นอกจากนี้ การออกบริการเชิงรุกถึงโรงเรียนช่วยให้

ผู้ปกครองได้เข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรับทราบแนวทางในการพัฒนาบุตรหลานที่บ้านให้เป็นไปในทิศทางเดียวกับโรงเรียน เนื่องจาก การออกหน่วยบริการเชิงรุกถึงโรงเรียนเป็นการให้บริการเชิงรุกถึงในโรงเรียนดีกว่าการให้บริการในรูปแบบตั้งรับอยู่ในองค์กรขององค์กรที่สนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ยิ่งกว่านี้ การออกหน่วยบริการเชิงรุกถึงโรงเรียนทำให้ครูดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนรวมได้อย่างเต็มศักยภาพของครู และทำให้ครูมั่นใจในการจัดการเรียนการสอน และเป็นการช่วยยืนยันและสนับสนุนด้านการจัดการเรียนการสอนของครู ทำให้ครูรู้สึกอบอุ่นใจที่ผู้เชี่ยวชาญมาช่วยเหลือถึงในโรงเรียน ซึ่งสะดวกประหยัดเวลา และการได้พบวิทยากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยตรง และช่วยชี้แนะแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ชี้แนะแนวทางการพัฒนาเด็กแต่ละประเภทได้อย่างชัดเจนและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสภาพจริงได้ นอกจากนี้ การออกหน่วยบริการเชิงรุกถึงโรงเรียนเป็นการจัดทีมวิทยากรสนับสนุนช่วยเหลือครูให้เข้าใจพฤติกรรม และครูได้รับคำปรึกษาในการจัดการพฤติกรรมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ครูคิดว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งตรงกับความต้องการของครู และสามารถช่วยเหลือครูได้จริง

สาเหตุเนื่องจาก การออกหน่วยบริการเชิงรุกถึงโรงเรียนทำให้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อชี้แนะโรงเรียนในการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนรวมได้อย่างเต็มศักยภาพของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน และเป็นการช่วยเหลือ สนับสนุนครูในสภาพจริงตามบริบทของโรงเรียนแต่ละโรงเรียน และผู้เชี่ยวชาญได้ช่วยยืนยันและสนับสนุนด้านการจัดการเรียนการสอนของครู และครูได้รับคำปรึกษาในการจัดการพฤติกรรมของเด็กที่ถูกต้อง ชัดเจนตรงกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ดังคำกล่าวของครูโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่กล่าวว่า

“เป็นการลดภาระ เพราะว่ามาตรงนี้เราได้รับประสบการณ์ตรงนะคะจากทีมวิจัย เด็กได้เข้าถึงนักจิตวิทยาโดยตรง ทำให้ผู้ปกครองกับคุณครูมีความเข้าใจกันมากขึ้นด้วย เราจะสะท้อนภาพถ่ายจากที่เด็กได้รับการตรวจจากทีมวิจัยของอาจารย์ให้ผู้ปกครองดูตอนผู้ปกครองมารับตอนเย็นแสดงว่าผู้ปกครองมีความเข้าใจว่าคุณครูก็สนใจลูกของเรามีการให้พบวิทยากรให้อะไรขึ้น มันสร้างความเชื่อมั่นของการทำงานการศึกษาพิเศษในโรงเรียนของเราที่นี้ต้องขอบคุณ ทีมวิจัยมากๆ ค่ะที่ได้ให้โอกาสและเป็นการเข้าถึง ผู้เรียนอย่างแท้จริงเข้าถึงโรงเรียน ทำภาคสนามซึ่งขอยกย่องชมเชย”

“ความอบอุ่น ความสบายใจที่ได้นำปัญหาที่เราเจอ ที่เราประสบจริงในห้อง ได้มาขยายให้ผู้อื่นได้รับทราบเนี่ย ความเขาเรียกว่าอะไรนะ ความมั่นใจ ปัญหาที่เราเจอเราไม่ได้เดินไปแก้ปัญหาคนเดียว ตอนนี้มีคนกำลังจะมาช่วยเราแล้ว”

3.4 การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Learning in 21st Century) เป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ที่ครูควรมีทักษะและคุณลักษณะที่รองรับเข้าถึงเพื่อสร้างนวัตกรรมบริหารจัดการชั้นเรียนแนวใหม่ ในอันที่จะพัฒนาผู้เรียนที่เป็นเยาวชนในยุคใหม่ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน และเพื่อให้เป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มี คุณภาพ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ ที่เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้วิธีการ Active Learning โดยให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง และมีการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ (Project based Learning) ซึ่งเป็นแนวคิดของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผลผลิตที่เกิดขึ้นตามผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างเกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) และชุมชนแห่งการปฏิบัติ (CoP) ด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและยั่งยืน เนื่องจาก การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21ทำให้โรงเรียนเกิดการปรับโครงสร้างการบริหารองค์กรใหม่ ในการปรับรูปแบบการบริหารจัดการกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแบบใหม่ ทำให้ครูโรงเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันมากขึ้น จึงทำให้การประสานความร่วมมือของคณะครูเป็นไปอย่างเข้มแข็งมากยิ่งขึ้นทำให้โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างเกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) และชุมชนแห่งการปฏิบัติ (CoP) ด้านการศึกษาพิเศษ และส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และส่งเสริมให้ครูที่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ มีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่ดี มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และครูได้รับการสนับสนุนการจัดการศึกษาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง โดยส่งเสริมให้ครูได้จัดกิจกรรมการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษในทุกโรงเรียนได้อย่างยืดหยุ่น (Flexibility) ตามลักษณะของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท และทำให้มีความรู้ในเรื่องการคัดกรองเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา รวมถึงการจัดการเรียนรู้ผ่านแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

เนื่องจาก สมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพต้องมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกันซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานสำคัญ ดังนั้นครูผู้สอนที่เป็นสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ยังต้องมีบรรทัดฐาน ค่านิยมและความเชื่อเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน การร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ผลการเรียนรู้ที่ดีที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน นั้นย่อมต้องอาศัยแนวทางและกลยุทธ์ที่หลากหลาย สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้จากความคาดหวังที่อยู่บนฐานความเชื่อที่ว่า นักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ซึ่งเป็นการวางเป้าหมายเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโดยเป็นการวางเป้าหมายร่วมกับครูที่เป็นสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพทุกคน การพูดคุยสนทนากันระหว่างสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างครูผู้สอน

ผู้เชี่ยวชาญนักการศึกษาและผู้บริหารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสอนและการจัดการเรียนรู้ เพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติรวมทั้งร่วมกันเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ของนักเรียนเกิดได้ดีขึ้น ซึ่งการสะท้อนผลการและการชี้แนะ การปฏิบัติจะเป็นเครื่องมือหรือกลไกในการทบทวนประเด็นพื้นฐานสำคัญที่จะก่อให้เกิดผลทางบวกต่อการเรียนรู้ การเรียนการสอนและคุณภาพการจัดการศึกษา ในโรงเรียน ช่วยพัฒนาการจัดการเรียนรู้และส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (Hord, Roussin & Sommers. 2010)

ยิ่งกว่านั้น ภายหลังจากการนำแผนการปฏิบัติการที่ได้จากการออกแบบลงสู่การปฏิบัติในพื้นที่ทั้ง 2 ครั้ง จึงทำให้ที่มหาวิทยาลัยและบุคลากรและผู้ปกครองของโรงเรียนมีความเป็นกันเองมาก มีการถามปรึกษา หาทางออกร่วมกัน และมีการนำกรณีศึกษาที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาร่วมกัน รวมถึงบางโรงเรียนได้นำผู้ปกครองเข้ามาร่วมโครงการด้วย ในการประชุมเชิงปฏิบัติการทั้ง 2 ครั้ง บรรยากาศเป็นไปด้วยความราบรื่นและเป็นกัลยาณมิตรมาก มีประเด็นที่ปรึกษากันลึกลงไป ทั้งด้านการบริหารจัดการเรียนรวม การจัดการเรียนการสอนของครู การจัดการพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กในชั้นเรียนรวม รวมถึงมุมมองที่มีต่อการจัดการเรียนรวมในอนาคต นอกจากนี้ เมื่อประมวลข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์ จะพบว่าทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้แนวคิดในการเริ่มต้นงานวิจัยนี้ ผู้เชี่ยวชาญที่ร่วมเป็นวิทยากรและลงพื้นที่ร่วมกับนักวิจัย และบุคลากรและผู้ปกครองของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่างก็มีความเห็นต่อรูปแบบการเรียนรวม CoCoOut21 Model ที่เหมือนกัน กล่าวคือ ต้องการให้มีการจัดการเรียนรวมตามที่งานวิจัยนี้ได้นำเสนอ และลงปฏิบัติจริงในสภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในบริบทจริง ดังนั้น ทุกคนจึงมีความเห็นว่า ควรจะมีหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง หรือจะจัดตั้งเป็นหน่วยงานกลางขึ้นมา เพื่อเป็นตัวประสาน หรือจัดออกหน่วยบริการเหมือนงานวิจัยนี้ ลงสู่โรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ครบวงจร ดังคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิที่กล่าวว่า

“รูปแบบการจัดการเรียนรวมที่จะเป็นในศตวรรษที่ 21 ก็คือเราจะต้องมีการจัดตั้งศูนย์ที่จะสนับสนุน ศูนย์ตรงตรงเนี่ยจะต้องมีปัจจัยมีความพร้อมทั้งบุคลากร สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก แล้วเด็กที่มีปัญหาอะไรต่าง ๆ ก็เข้าไปซัพพอร์ตเข้าไปดูแลอะไรอย่างเนี่ย โดยหลาย ๆ บทบาทคือต้องบูรณาการร่วมกันไม่ว่า มหาวิทยาลัย สาธารณสุข แรงงานก็มี ส่วน พม. (พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ : นักวิจัย) ก็มีส่วนอย่างเนี่ย คือกระทรวงเหล่าเนี่ย ศูนย์นี้จะต้องประสานได้ทั้งหมด น่าจะได้ เพราะว่ามันจะอย่างตอนนี้การจัดการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้เมื่อจบไปแล้วเด็กจะต้องออกไปประกอบอาชีพนะหรือเข้าอุดมศึกษาหรือถ้าไม่เข้าอุดมศึกษาก็ไปประกอบอาชีพแต่ก่อนที่เขาจะไปตรงนั้นได้ เขาก็ต้องมีทักษะพื้นฐานอะไรต่าง ๆ”

ผลกระทบจากการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การขยายผลการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตามแนวทางการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้รูปแบบ CoCoOut21 Model นักวิจัยได้เลือกโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง แต่ด้วยบริบทของจังหวัดเชียงใหม่ที่มีขนาดกว้างใหญ่ จึงทำให้ได้โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีบริบททั้งโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมที่ตั้งอยู่ในเขตชานเมือง เช่น โรงเรียนวัดเวฬุวัน (สารภีชนานุกูล) ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่และโรงเรียนบ้านเชียงดาว ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ และโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมที่ตั้งอยู่ในเขตชนบท เช่น โรงเรียนมิตรมวลชน ตำบลปิงโค้ง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ภายหลังจากการนำแผนการปฏิบัติการที่ได้จากการออกแบบลงสู่การปฏิบัติในพื้นที่ นักวิจัยได้ลงพื้นที่ เพื่อจัดประชุมกลุ่มย่อยและสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งที่มหาวิทยาลัยและบุคลากรของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง นักวิจัยได้รับข้อมูลสะท้อนกลับ (Reflection) จากบุคคลที่ร่วมประชุมและผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ เมื่อนักวิจัยได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลทำให้พบความแตกต่างของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษระหว่างโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในชนบทกับโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมชานเมือง พบว่า

โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตชานเมืองผู้ปกครองและนักเรียนส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อพยพมาจากพื้นที่อื่นเพื่ออพยพมาหางานทำและประกอบอาชีพที่ไม่เป็นหลักแหล่ง ซึ่งผู้ปกครองในพื้นที่ส่วนใหญ่ได้ส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษที่โรงเรียนในตัวเมืองมากกว่าให้เรียนในโรงเรียนในชุมชนของตนเอง ผลที่ตามมาได้แก่ ทำให้มีปฏิสัมพันธ์กับสังคมค่อนข้างน้อย มีปฏิสัมพันธ์และความร่วมมือกับโรงเรียนค่อนข้างน้อย เมื่อมีเหตุความจำเป็นต้องกลับไปรับสวัสดิการจากรัฐตามสิทธิ์ในพื้นที่ตามทะเบียนบ้าน ได้แก่ การส่งต่อเด็กจากโรงพยาบาลในชุมชนไปยังสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ นอกจากนี้ เด็กอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีและไม่ถาวรทำให้เด็กมีเพื่อนที่ไม่ถาวร

ขณะเดียวกัน โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตชนบทผู้ปกครองจะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชุมชนของตนเอง เนื่องจาก ผู้ปกครองเป็นคนในท้องถิ่นถึงแม้จะเป็นชนเผ่าชาติพันธุ์ก็ตาม และผู้ปกครองมีอาชีพที่มั่นคงเป็นหลักแหล่งมีการดำรงชีวิตที่ดีกว่า ทำให้บุตรหลานที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถมีอาชีพที่มั่นคงได้ในอนาคต ส่งผลให้ครอบครัวมีสังคมญาติมิตรที่ถาวรและครอบครัวมีความสัมพันธ์และความร่วมมือกับโรงเรียนเป็นอย่างดี เนื่องจากผู้ปกครองเป็นศิษย์เก่าของโรงเรียนนี้ และครอบครัวได้รับสวัสดิการจากรัฐตามสิทธิ์ในพื้นที่ นอกจากนี้ เด็กอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีและเด็กมีเพื่อนที่ถาวรที่สามารถใช้ชีวิตร่วมกันได้ในอนาคต

ตารางที่ 5.2 แสดงความแตกต่างของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษระหว่าง

โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในชนบทกับโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมเขตชานเมือง

โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในชนบท	โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมชานเมือง
1. ผู้ปกครองเป็นคนในพื้นที่	1. ผู้ปกครองเป็นผู้อพยพมาอาศัยอยู่
2. มีสังคมญาติมิตรที่ถาวร	2. มีปฏิสัมพันธ์กับสังคมค่อนข้างน้อย
3. มีความสัมพันธ์กับโรงเรียนเป็นอย่างดี	3. มีปฏิสัมพันธ์กับโรงเรียนค่อนข้างน้อย
4. ได้รับสวัสดิการจากรัฐตามสิทธิในพื้นที่	4. ต้องกลับไปรับสวัสดิการจากรัฐตามสิทธิในพื้นที่ตามทะเบียนบ้าน
5. เด็กอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี	5. เด็กอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี
6. เด็กมีเพื่อนที่ถาวร	6. เด็กมีเพื่อนที่ไม่ถาวร
7. เด็กมีอาชีพสืบทอดมาจากครอบครัว	7. เด็กหางานทำเอง

ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การขยายผลการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตามแนวทางการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้รูปแบบ CoCoOut21 Model มีข้อจำกัดของการวิจัยหลายประการ สาเหตุเนื่องจาก การเลือกกลุ่มเป้าหมายที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ด้วยเหตุที่จังหวัดเชียงใหม่มีองค์กรที่ให้บริการให้การสนับสนุนและพัฒนากิจการการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างครบทุกด้าน แต่การดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ซึ่งมีโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมที่จำกัด ทำให้นักวิจัยมีโอกาสเลือกกลุ่มเป้าหมายที่จำกัดด้วย เนื่องจากยังมีโรงเรียนบางแห่งที่ปฏิเสธการรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วม และบุคลากรของโรงเรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และเมื่อโรงเรียนที่บุคลากรไม่มีความพร้อมในการรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมในโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการเรียนร่วมจะถูกให้รับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว โดยขาดความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียนและผู้ปกครองขาดการประสานความร่วมมือและการสนับสนุนขององค์กรที่จัดการศึกษาการศึกษา ทำให้โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการให้การศึกษาเพียงลำพังฝ่ายเดียว เนื่องจากยังขาดเครือข่ายที่ทำหน้าที่ประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรต่าง ๆ มีการดำเนินการแบบต่างคนต่างทำ ทำให้การนำรูปแบบการจัดการเรียนร่วมที่ได้จากการวิจัยนี้ไปใช้ในการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ควรมีการเตรียมความพร้อมของโรงเรียนให้ดีขึ้น ทั้งการเตรียมความพร้อมของผู้บริหาร ครู นักเรียนปกติและผู้ปกครองในด้านการสร้างเจตคติที่มีต่อผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ การประสานความร่วมมือกันของครูในโรงเรียน การจัดการ

เรียนการสอนที่ควรดำเนินการไปในทิศทางเดียวกันจนเกิดเป็นเอกภาพขึ้นในโรงเรียน และควรมีการจัดเตรียมความพร้อมขององค์กร ที่จะให้การสนับสนุนให้กำหนดบทบาทของแต่ละองค์กรให้ชัดเจน ให้มีการประสานความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนและองค์กรที่ให้การสนับสนุนอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ

นอกจากนี้ ปัญหาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมที่นักเรียนเป็นเด็กชนเผ่า ได้แก่ มูเซอ ม้ง ลีซอ ลาหู่ และกะเหรี่ยง ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนขยายโอกาสที่มีการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลศึกษาจนถึงมัธยมศึกษา ซึ่งเมื่อเด็กเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น เด็กเริ่มกังวลในความเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษของตนเอง ทำให้เด็กมักจะหลบหลีกที่จะร่วมกิจกรรมกับเด็กปกติบ้าง ปัญหาที่เกิดจากการนำแผนปฏิบัติการไปปฏิบัติในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ในขั้นการประสานความร่วมมือ เนื่องจากมีการเปลี่ยนตัวผู้แทนองค์กรที่เข้าร่วมเป็นเครือข่ายของการวิจัยครั้งนี้ เพราะมีการโอนย้ายตำแหน่งหน้าที่และมีผู้แทนองค์กรบางองค์กรไม่สามารถเข้าร่วมในบางขั้นตอนของการวิจัย เนื่องจากติดภารกิจตามพันธกิจขององค์กรต้นสังกัด ในส่วนของผู้เข้าร่วมโครงการ มีผู้เข้าร่วมโครงการบางท่านที่ติดภารกิจของต้นสังกัด จึงไม่สามารถเข้าร่วมในบางโครงการ

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบในการวิจัยเรื่อง การขยายผลการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตามแนวทางการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้รูปแบบ CoCoOut21 Model ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการจัดการศึกษารูปแบบเรียนร่วมให้ก้าวหน้าและเกิดความยั่งยืนและเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การวิจัยนี้เป็นการศึกษาในบริบทของจังหวัดเชียงใหม่ ในการนำผลการวิจัยไปในพื้นที่อื่น ๆ ใช้จึงควรคำนึงถึงความแตกต่างในด้านค่านิยม ความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรม และบริบทของพื้นที่
2. องค์กรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเรียนร่วมควรมีการประสานความร่วมมือกัน โดยมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดร่วมกันเป็นผู้ประสานงานในฐานะเลขานุการคณะกรรมการผู้พิการจังหวัดเชียงใหม่ โดยเชิญองค์กรที่มีในปัจจุบันมาร่วมเป็นเครือข่าย และอาจจะเพิ่มองค์กรที่เกี่ยวข้องอื่น เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประจำจังหวัด และสาธารณสุขจังหวัดมาร่วมเป็นเครือข่ายด้วย เพื่อให้การจัดการศึกษาเรียนร่วมที่สามารถประสบผลสำเร็จและพัฒนาการจัดการเรียนร่วมให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และนำสู่ระดับนโยบาย เพื่อให้เป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ยั่งยืนต่อไป

3. ปัญหาที่เกิดจากการนำแผนปฏิบัติการไปปฏิบัติในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ในชั้นการประสานความร่วมมือ เนื่องจาก มีการเปลี่ยนตัวผู้แทนองค์กรที่เข้าร่วมเป็นเครือข่ายของการวิจัยครั้งนี้ เพราะมีการโอนย้ายตำแหน่งหน้าที่ และมีผู้แทนองค์กรบางองค์กรไม่สามารถเข้าร่วมในบางขั้นตอนของการวิจัย เนื่องจากติดภารกิจตามพันธกิจขององค์กรต้นสังกัด ในส่วนของผู้เข้าร่วมโครงการ มีผู้เข้าร่วมโครงการบางท่านที่ติดภารกิจของต้นสังกัด จึงไม่สามารถเข้าร่วมในบางโครงการ แต่สามารถแก้ไขปัญหาได้โดย การใช้เครือข่ายภายในองค์กร ในการแก้ปัญหาด้านผู้แทนเข้าร่วมโครงการและการจัดโครงการ ควรจัดกิจกรรมในช่วงเวลาที่องค์กรเหล่านี้มีภารกิจประจำน้อย คือ ในระยะปิดภาคเรียนก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 ของทุกปีการศึกษา (มีนาคม – พฤษภาคม) และช่วงไตรมาสแรกของทุกปีงบประมาณ (ตุลาคม – ธันวาคมของทุกปี) เนื่องจากองค์กรเหล่านี้เป็นองค์กรของภาครัฐทั้งหมด

รวมถึงการประสานงานร่วมกับผู้ปกครอง เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการลงพื้นที่ในช่วงเวลาทำการทางราชการ (วันจันทร์ – วันศุกร์) จึงทำให้ผู้ปกครองบางท่านไม่สามารถเข้าร่วมการวิจัยได้ ในการแก้ปัญหาควรแจ้งกำหนดวันจัดกิจกรรมให้ชัดเจนล่วงหน้าเพื่อให้ผู้ปกครองจะได้สะดวกให้เสร็จก่อน หรือแจ้งการลาไว้ก่อนล่วงหน้า

4. การนำรูปแบบการจัดการเรียนรวมที่ได้จากการวิจัยนี้ไปใช้ในการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ควรมีการเตรียมความพร้อมของโรงเรียนให้ดี ทั้งการเตรียมความพร้อมของผู้บริหาร ครู นักเรียนปกติและผู้ปกครองในด้านการสร้างเจตคติที่มีต่อผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ การประสานความร่วมมือกันของครูในโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนที่ควรดำเนินการไปในทิศทางเดียวกันจนเกิดเป็นเอกภาพขึ้นในโรงเรียน และควรมีการจัดเตรียมความพร้อมขององค์กร ที่จะให้การสนับสนุนให้กำหนดบทบาทของแต่ละองค์กรให้ชัดเจน ให้มีการประสานความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนและองค์กรที่ให้การสนับสนุนอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ความต่อเนื่องของโครงการวิจัย ควรมีการขยายผลการวิจัยรูปแบบการเรียนรวม CoCoOut21 Model อย่างต่อเนื่องไปยังพื้นที่อื่น ๆ หรือจังหวัดอื่น ๆ และเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม และโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรวม รวมถึงการเลือกกลุ่มเด็กที่มีในโรงเรียนที่หลากหลายมากขึ้น ควรขยายเวลาในการศึกษาค้นคว้า เพื่อดูผลผลิตที่เกิดขึ้น และการจัดทำตัวบ่งชี้หรือตัวชี้วัดพัฒนานักเรียนและครูผู้เข้าร่วมโครงการ การช่วยแก้ปัญหาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทที่มีความแตกต่างกัน และครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง

2. ควรมีการวิจัยการประสานความร่วมมือกับองค์กรในท้องถิ่น ควรมีการพัฒนาระบบเชื่อมต่อประสานกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดระบบการบริการทางการศึกษา การเชื่อมโยงกับระบบการบริการทางสาธารณสุขและระบบบริการทางสังคม และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อเพิ่มความรู้ที่ตรงต่อความต้องการของผู้ใช้ให้

เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนเป้าหมาย และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษครูทุกคนต้องมีส่วนร่วมและต้องดำเนินการตามลักษณะความแตกต่างของนักเรียนอย่างมีความเข้าใจ รวมถึงการประสานการบริหารงานบุคคลในการจัดอบรมให้ความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ และกฎหมาย สิทธิ โอกาส หน้าที่ที่ต้องปฏิบัติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้แก่ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา

3. ควรมีการวิจัยรูปแบบการจัดการเรียนรวม CoCoOut21 ที่บุคลากรภายในโรงเรียนควรดำเนินการร่วมกัน โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทักษะที่จำเป็น และการวิเคราะห์ในการแก้ปัญหา ร่วมกันเป็นประจำ เพื่อให้เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกันตามหลักการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และมีการ Coaching ครูในโรงเรียน ควรทำอย่างไรให้บุคลากรในโรงเรียนสามารถเป็น Coach ช่วยเหลือเพื่อนครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จนถึงขั้นที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีการออกหน่วย บริการเชิงรุกถึงโรงเรียน (Outreach Program) ควรเพิ่มความยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของประชา สังคมในพื้นที่ หรือชุมชนนั้น ๆ รวมถึงการประสานความร่วมมือทุกหน่วยงาน ควรมีผู้ประสานงาน และ บุคคลในชุมชนควรเป็นผู้ประสานงานที่เหมาะสมที่สุด